

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОК30- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Державного університету
«Житомирська політехніка»
12 вересня 2024 р., протокол № 05

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**для теоретичного та самостійного вивчення
навчальної дисципліни**

«Планування та благоустрій міст»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія»
освітньо-професійна програма «Промислове та цивільне будівництво»
факультет гірничої справи, природокористування та будівництва
кафедра гірничих технологій та будівництва ім. проф. Бакка М.Т.

Схвалено на засіданні кафедри
гірничих технологій та будівництва
ім. проф. Бакка М.Т.
27 серпня 2024 р., протокол № 08

Розробники:

асистент кафедри гірничих технологій та будівництва ім. проф. Бакка М.Т.

КОСТЮЧЕНКО Олександр

к.т.н., доцент кафедри гірничих технологій та будівництва ім. проф. Бакка М.Т.

ПРИПОТЕНЬ Юлія

Житомир
2024

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОК30- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 2

УДК 697.

Методичні рекомендації для теоретичного та самостійного вивчення навчальної дисципліни «Планування та благоустрій міст» (для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія» освітньо-професійна програма «Промислове та цивільне будівництво»).

Укладачі – асистент кафедри гірничих технологій та будівництва ім. проф. Бакка М.Т. КОСТЮЧЕНКО Олександр, к.т.н., доцент кафедри гірничих технологій та будівництва ім. проф. Бакка М.Т. ПРИПОТЕНЬ Юлія – Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2024. – 16 с.

Рецензенти:

ОСТАФІЙЧУК Неля – ст. викладач кафедри гірничих технологій та будівництва ім. проф. Бакка М.Т.

ШЛАПАК Володимир – к.т.н., доцент кафедри маркшейдерії.

Відповідальний за випуск: завідувач кафедри гірничих технологій та будівництва ім. проф. Бакка М.Т. – к.т.н., доц. БАШИНСЬКИЙ Сергій.

Методичні рекомендації розроблені для здобувачів вищої освіти спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія» освітньо-професійна програма «Промислове та цивільне будівництво» освітнього ступеня «бакалавр» денної та заочної форм навчання і містять рекомендації для теоретичного та самостійного вивчення навчальної дисципліни «Планування та благоустрій міст».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОК30- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 3

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ.....	5
Тема 1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ.....	5
Тема 2 ПРОСТОРОВО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЙ.....	5
Тема 3 СЕЛЬБИЩНА ТЕРИТОРІЯ.....	6
Тема 4 ВИРОБНИЧІ ТЕРИТОРІЇ.....	6
Тема 5 ЛАНДШАФТНІ ТА РЕКРЕАЦІЙНІ ТЕРИТОРІЇ.....	7
Тема 6 СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА.....	8
Тема 7 ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА.....	8
Тема 8 ІНЖЕНЕРНА ІНФРАСТРУКТУРА.....	9
Тема 9 ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА І ЗАХИСТ ТЕРИТОРІЙ.....	10
Тема 10 ТЕРИТОРІЇ ІСТОРИЧНОЇ ЗАБУДОВИ, ПАМ'ЯТОК ТА ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ.....	10
Тема 11 ЕКОЛОГІЧНІ УМОВИ МІСТОБУДІВНОГО ПРОЕКТУВАННЯ.....	11
Тема 12 ПОЖЕЖНІ ВИМОГИ.....	12
Тема 13 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ БЛАГОУСТРОЮ ТЕРИТОРІЙ.....	12
 БЛАГОУСТРІЙ ТЕРИТОРІЙ	
Тема 14 БЛАГОУСТРІЙ ТЕРИТОРІЙ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ.....	13
Тема 15 БЛАГОУСТРІЙ ПРИБУДИНКОВИХ ТЕРИТОРІЙ.....	13
Тема 16 БЛАГОУСТРІЙ ТЕРИТОРІЙ ПІДПРИЄМСТВ.....	14
Тема 17 БЛАГОУСТРІЙ ТЕРИТОРІЙ ВОДОХОРОННИХ ЗОН ТА ПРИБЕРЕЖНИХ ЗАХИСНИХ СМУГ.....	14
Тема 18 ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ БЛАГОУСТРОЮ.....	15
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	16

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОК30- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 4

ВСТУП

Методичні рекомендації містять короткі теоретичні відомості, довідковий матеріал, рекомендації і настанови, які допоможуть здобувачам освіти при виконанні практичних завдань та самостійної роботи. У рекомендаціях у стислій формі викладено послідовність виконання робіт, наведено нормативні дані для необхідних розрахунків. Для успішного виконання робіт необхідно перед кожним практичним заняттям повторити теоретичний курс з відповідної теми.

Здобувачі освіти, які пропустили заняття, відпрацьовують його самостійно, після чого захищають його індивідуально в час, відведений для консультацій з курсу. Здобуті знання допоможуть студенту в виконанні багатьох розділів подальших курсових проектів і дипломної роботи. Виконання завдань сприяє закріпленню знань, отриманих студентами при вивченні курсу під час відвідування лекцій та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Планування та благоустрій міст».

При розробці завдань студенти отримують практичні навички самостійного містобудівного проектування, показують уміння працювати з довідковою та нормативною літературою, враховуючи фактори, що впливають на використання, експлуатацію, обслуговування, утримання та благоустрій прибудинкових територій, вирішують питання управління, підвищення комфортних умов життєдіяльності населення, передбачаючи заходи щодо планування території, пов'язуючи все це з питаннями поліпшення навколишнього природного середовища.

Основою для виконання практичних завдань є практична робота «Формування кварталу багатоквартирної забудови середньої зони середнього міста» (М 1 : 500). Для виконання практичних завдань студент на основі отриманого проектного завдання повинен мати схему генерального плану кварталу (М 1 : 500), набір креслярських інструментів або комп'ютер з відповідним програмним забезпеченням (AutoCad, AchiCad тощо), калькулятор.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОК30- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 5

ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ.

Поняття головного об'єкту містобудування. Галузева спрямованість та масштаби соціально-економічного розвитку територій адміністративно-територіальних одиниць, функціональна структура та планувальна організація територій. Межі об'єктів містобудівного проектування. Інформаційна база для планування і забудови територій. Елементи системи розселення України. Класифікація населених пунктів. Групування населених пунктів.

Література:

- 1) Безлюбченко О.С. Урбаністика / О.С. Безлюбченко, О.В. Завальний. – Харків: ХНАМГ, 2015. – 274 с., с. 48-62.
- 2) Безлюбченко О.С. Планування і благоустрій міст: навч. посібник / О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний, Т. О. Черносова; Харк. нац. акад. міськ. госп. – Х. : ХНАМГ, 2013. - 204 с., с. 11-24.
- 3) Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності".
- 4) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій., п. 4.

Запитання для самоперевірки:

1. Що є головним об'єктом містобудування?
2. Що є інформаційною базою для планування і забудови територій?
3. Наведіть класифікацію міст за чисельністю населення?
4. Наведіть класифікацію міст за характером функцій, які виконує місто?
5. Наведіть містобудівну класифікацію організацій і установ за категоріями?

ТЕМА 2. ПРОСТОРОВО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЙ.

Види територій на місцевому рівні та їх функціональні зони. Містобудівне проектування територій та функціональних зон на регіональному рівні. Зонування територій населених пунктів. Напрямки формування територій населеного пункту. Функціональна, морфологічна та соціальна структура населених пунктів. Показники доступності об'єктів обслуговування мешканців.

Література:

- 1) Безлюбченко О.С. Урбаністика/О.С. Безлюбченко, О.В. Завальний. – Харків: ХНАМГ, 2015. – 274 с., с. 98-107.
- 2) Безлюбченко О.С. Планування і благоустрій міст: навч. посібник / О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний, Т. О. Черносова; Харк. нац. акад. міськ. госп. – Х. : ХНАМГ, 2013. - 204 с., с. 27-35.
- 3) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій., п. 5.

Запитання для самоперевірки:

1. Які є види територій на місцевому рівні?
2. Які є функціональні зони територій?
3. За якими ознаками виконують здійснюють зонування населених пунктів?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОК30- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 6

4. Що враховують під час планування території?
5. В яких напрямках формується містобудівна організація населеного пункту?
6. Які радіуси обслуговування об'єктів надання послуг населенню?

ТЕМА 3. СЕЛЬБИЩНА ТЕРИТОРІЯ.

Призначення та формування сельбищної території. Зона житлової забудови. Багатоквартирна забудова. Садибна забудова. Дачна та садова забудова. Зона громадської забудови.

Література:

- 1) Безлюбченко О.С. Урбаністика/О.С. Безлюбченко, О.В. Завальний. – Харків: ХНАМГ, 2015. – 274 с., с. 181-247.
- 2) Безлюбченко О.С. Планування міст і транспорт / Безлюбченко О.С., Гордієнко С.М., Завальний О.В. – Харків: ХНАМГ, 2021. – 270 с., с. 73-74, с. 116-159.
- 3) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій., п. 6.

Запитання для самоперевірки:

1. Яке призначення сельбищної території?
2. В якому вигляді формується сельбищна територія?
3. З чого складається зона житлової забудови?
4. На яких принципах ґрунтується планування зон житлової забудови?
5. Які ділянки розташовуються в межах багатоквартирної забудови?
6. Як формуються мікрорайони та квартали багатоквартирної забудови?
7. Як формуються житлові райони?
8. За якими принципами формується садибна забудова?
9. Вимоги до земельних ділянок садибної забудови?
10. Для чого призначені території дачної та садової забудови?
11. Вимоги до розміщення дачної та садової забудови?
12. Яке призначення громадської забудови?
13. Як формується громадська забудова?
14. Що входить до складу громадських центрів планувальних зон?
15. Як організуються транспортні та пішохідні зв'язки на сельбищній території?

ТЕМА 4. ВИРОБНИЧІ ТЕРИТОРІЇ.

Структура виробничих територій. Інноваційні об'єкти виробничих територій. Формування і планування виробничих територій. Зона науково – виробничої території. Комунальна зона. Зона транспортно-складської забудови. Зона сільськогосподарських виробничих територій.

Література:

- 1) Безлюбченко О.С. Урбаністика/О.С. Безлюбченко, О.В. Завальний. – Харків: ХНАМГ, 2015. – 274 с., с. 169-179.
- 2) Безлюбченко О.С. Планування міст і транспорт / Безлюбченко О.С., Гордієнко С.М., Завальний О.В. – Харків: ХНАМГ, 2021. – 270 с., с. 80-90.
- 3) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій., п. 7.

Запитання для самоперевірки:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОКЗ0- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 7

1. Які території відносяться до виробничих?
2. Що відноситься до інноваційних об'єктів виробничих територій?
3. Де не допускається розміщення виробничих територій?
4. Що необхідно передбачати при плануванні виробничих територій?
5. На які зони за функціональним використанням розподіляють території підприємств?
6. Що необхідно передбачати у транспортних схемах промислових формувань?
7. Згідно якого нормативного документа визначаються відстані між будівлями і спорудами промислових підприємств?
8. Що слід передбачати у складі технопарку?
9. Що слід передбачати у складі технополісу?
10. Для чого призначена комунальна зона?
11. Що допускається розміщувати в межах комунальної зони?
12. В якій зоні доцільно розміщувати транспортно-складську забудову?
13. Що необхідно передбачати при плануванні територій логістичного центру?
14. Що може бути розміщено на територіях зони сільськогосподарських виробничих підприємств?
15. В яких зонах не допускається розміщення сільськогосподарських підприємств?

ТЕМА 5. ЛАНДШАФТНІ ТА РЕКРЕАЦІЙНІ ТЕРИТОРІЇ.

Мережа ландшафтних та рекреаційних територій. Озеленені території населених пунктів. Позаміські ландшафтні території. Рекреаційні території. Курортно-оздоровчі території. Туристичні зони. Природно-заповідні території.

Література:

- 1) Безлюбченко О.С. Урбаністика/О.С. Безлюбченко, О.В. Завальний. – Харків: ХНАМГ, 2015. – 274 с., с. 255-260.
- 2) Безлюбченко О.С. Планування міст і транспорт / Безлюбченко О.С., Гордієнко С.М., Завальний О.В. – Харків: ХНАМГ, 2021. – 270 с., с. 90-101.
- 3) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій., п. 8.

Запитання для самоперевірки:

1. Що являють собою ландшафтні та рекреаційні території?
2. Які території виділяють при формуванні мережі ландшафтних та рекреаційних територій?
3. Що відноситься до озелених територій населених пунктів?
4. Що являють собою позаміські ландшафтні території?
5. Які зони відносяться до рекреаційних територій?
6. Яким чином формуються курортно-оздоровчі території?
7. Назвіть принципи формування туристичних територій та які ресурси до них належать?
8. Коли необхідно передбачати природно - заповідні території та на які функціональні зони вони поділяються?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОК30- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 8

ТЕМА 6. СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА.

Установи та організації громадського обслуговування населення. Планувальні пропозиції щодо розвитку та розміщення системи обслуговування населення. Радіуси обслуговування населення установами та організаціями. Відстані від будинків і меж земельних ділянок установ та організацій громадського обслуговування.

Література:

- 1) Безлюбченко О.С. Урбаністика/О.С. Безлюбченко, О.В. Завальний. – Харків: ХНАМГ, 2015. – 274 с., с. 240-247.
- 2) Безлюбченко О.С. Планування міст і транспорт / Безлюбченко О.С., Гордієнко С.М., Завальний О.В. – Харків: ХНАМГ, 2021. – 270 с., с. 104-112, 114.
- 3) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій., п. 9.

Запитання для самоперевірки:

1. Назвіть принципи розміщення установ та організацій громадського обслуговування населення?
2. Що необхідно враховувати при розробці пропозицій розвитку та розміщення системи обслуговування населення?
3. Які території необхідно передбачати для розміщення комплексів та об'єктів громадського обслуговування населення?
4. Яким нормативним документом визначаються радіуси обслуговування населення установами та організаціями?
5. Чим регламентуються відстані від будинків і меж земельних ділянок установ та організацій громадського обслуговування?

ТЕМА 7. ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА.

Зовнішній транспорт. Комплексна схема транспорту. Внутрішній транспорт. Мережа громадського транспорту, велосипедного та пішохідного руху. Транспортно-пересадочні вузли. Комплексна схема організації дорожнього руху. Мережа вулиць і доріг населених пунктів. Споруди та підприємства для зберігання та обслуговування транспортних засобів.

Література:

- 1) Безлюбченко О.С. Урбаністика/О.С. Безлюбченко, О.В. Завальний. – Харків: ХНАМГ, 2015. – 274 с., с. 117-165.
- 2) Безлюбченко О.С. Планування міст і транспорт / Безлюбченко О.С., Гордієнко С.М., Завальний О.В. – Харків: ХНАМГ, 2021. – 270 с., с. 166-210.
- 3) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій., п. 10.

Запитання для самоперевірки:

1. За яким принципом здійснюється формування системи зовнішнього транспорту?
2. На чому базується формування зовнішнього транспортного вузла населених пунктів?
3. Яким є завдання комплексної схеми транспорту?
4. Як формується система транспортних комунікацій та споруд внутрішнього транспорту?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОК30- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 9

5. Які нормативні витрати часу у містах на пересування мешканців громадським транспортом?
6. З урахуванням чого треба здійснювати вибір видів маршрутного пасажирського транспорту?
7. Який вид транспорту є основним для середніх і малих міст, сел та селищах?
8. Де слід передбачати вело доріжки або велосипедні смуги?
9. Як формується системи пішохідних маршрутів?
10. Що таке транспортно-пересадочний вузол?
11. Класифікуйте транспортно-пересадочні вузли?
12. Що таке комплексна схема організації дорожнього руху та які заходи вона охоплює?
13. Як слід формувати мережу вулиць і доріг населеного пункту?
14. Назвіть нормативну ширину вулиць і доріг в червоних лініях?
15. Як слід передбачати зберігання легкових автомобілів?
16. Де рекомендується розміщувати гаражі та автомобільні стоянки?
17. Наведіть основні принципи розміщення АЗС?

ТЕМА 8. ІНЖЕНЕРНА ІНФРАСТРУКТУРА.

Водопостачання та каналізація. Санітарне очищення. Енергопостачання. Телекомунікаційні мережі. Розміщення інженерних мереж.

Література:

- 1) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій., п. 11.
- 2) Безлюбченко О.С. Планування міст і транспорт / Безлюбченко О.С., Гордієнко С.М., Завальний О.В. – Харків: ХНАМГ, 2021. – 270 с., с. 115-126.

Запитання для самоперевірки:

1. Відповідно яких нормативних актів виконується розрахунок систем водопостачання та каналізації населених пунктів?
2. Що слід виконувати в містобудівній документації при вирішенні питань водопостачання і каналізації?
3. Де слід розміщувати водозабори від поверхневих джерел господарсько-питних водопроводів?
4. Де повинні бути розміщені місця спуску стічних вод?
5. На чому повинна базуватись стратегія поводження з твердими побутовими відходами?
6. Де допускається розміщувати об'єкти сортування та утилізації побутових відходів?
7. Від чого слід передбачати енергопостачання населених пунктів?
8. Де слід розміщувати повітряні лінії електропередачі напругою 35 кВ і вище?
9. Де слід розміщувати ТЕЦ?
10. Забезпечення яких послуг повинна враховувати ємність кабельної каналізації електрозв'язку?
11. Де переважно слід прокладати інженерні мережі?
12. Що забороняється при прокладанні інженерних мереж?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОК30- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 10

ТЕМА 9. ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА І ЗАХИСТ ТЕРИТОРІЙ.

Заходи з інженерної підготовки територій. Фактори інженерно-будівельної оцінки територій.

Література:

- 1) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій., п. 12.
- 2) Безлюбченко О.С. Планування міст і транспорт / Безлюбченко О.С., Гордієнко С.М., Завальний О.В. – Харків: ХНАМГ, 2021. – 270 с., с. 115-126.
- 3) Безлюбченко О.С. Планування і благоустрій міст: навч. Посібник / О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний, Т. О. Черносова; Харк. Нац. Акад. міськ. госп. – Х. : ХНАМГ, 2013. – 204 с., с. 27-35.
- 4) В.А. Ліпянін, І.В. Стародуб. Інженерна підготовка і благоустрій міських територій. Навчальний посібник. – Рівне. : 2015. – 293 с., с. 8-111.
- 5) ДСТУ-Н Б В.1.1-37:2016 «Настанова щодо інженерного захисту територій, будівель і споруд від зсувів та обвалів».

Запитання для самоперевірки:

1. З урахуванням яких факторів слід передбачати заходи з інженерної підготовки територій?
2. Які заходи з інженерної підготовки територій слід передбачати при розробленні містобудівної документації?
3. З урахуванням яких вимог слід виконувати вертикальне планування територій?
4. В яких випадках слід передбачати пониження граничного рівня підземних вод?
5. На підставі чого розробляють інженерні заходи на закарстованих та карстонебезпечних територіях?
6. Чи підлягають відновленню території, порушені внаслідок виробничої діяльності?

ТЕМА 10. ТЕРИТОРІЇ ІСТОРИЧНОЇ ЗАБУДОВИ, ПАМ'ЯТОК ТА ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ.

Збереження традиційного характеру середовища історичних територій. Використання територій історичної забудови.

Література:

- 1) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій., п. 13.
- 2) Закон України «Про охорону культурної спадщини».

Запитання для самоперевірки:

1. Для чого розробляється історико-архітектурний опорний план?
2. Як здійснюється планування та забудова територій на ділянках які знаходяться поруч з територіями пам'яток культурної спадщини?
3. Що необхідно передбачати для територій об'єктів всесвітньої культурної спадщини та їх буферних зон?
4. Які завдання підлягають вирішенню при використанні територій історичної забудови?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОК30- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 11

5. Що необхідно зберігати в межах історичних ареалів населених місць?

ТЕМА 11. ЕКОЛОГІЧНІ УМОВИ МІСТОБУДІВНОГО ПРОЕКТУВАННЯ.

Оцінка природного середовища життєдіяльності. Оцінка екологічних умов. Охорона повітря. Охорона водних об'єктів. Захист від шуму. Захист від вібрації. Захист від електромагнітного забруднення. Захист від випромінювань та опромінювань. Регулювання мікроклімату. Розвиток природоохоронних територій та охорона ландшафту. Планувальні обмеження.

Література:

- 1) Екологія в архітектурі і містобудуванні : навч. посібник / С. П. Цигичко; Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків : ХНАМГ, 2012. – 146 с.
- 2) Екологія в будівництві : навч. посібник / [Р. А. Кизима, Л. А. Єгоркіна, С. І. Веремеєнко та ін.] ; за ред. Р.А. Кизими. — Харків : Бурун Книга, 2007. — 224 с. – Бібліогр. : С. 219 – 220.
- 3) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій., п. 14.
- 4) Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Запитання для самоперевірки:

1. Як називається розділ містобудівної документації з охорони навколишнього природного середовища?
2. За якими характеристиками розробляється оцінка природного середовища?
3. Чи допускається розробка нових родовищ корисних копалин кар'єрним способом в межах населених пунктів?
4. Яким нормативним документом регламентується стан атмосферного повітря в межах житлових територій?
5. Як визначаються водоохоронні зони?
6. Чи допускається скидання поверхневих вод у відкриті водойми?
7. Вимогам яких нормативних документів повинен відповідати акустичний стан прилеглої території?
8. Вимогам яких нормативних документів повинні відповідати допустимі значення вібрації у приміщеннях житлових та громадських будинків?
9. Назвіть основні джерела електромагнітних випромінювань?
10. Які об'єкти заборонено розмішувати в межах санітарно-захисних зон повітряних ліній електропередач?
11. Які зони необхідно передбачати навколо атомних електростанцій?
12. За якими напрямками проводиться мікрокліматична оцінка території?
13. Вимогами яких нормативних документів визначено тривалість інсоляції житлових та громадських будинків?
14. На підставі чого слід проводити озеленення населених пунктів та заміських територій?
15. Перелічіть, що відноситься до планувальних обмежень?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОК30- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 12

ТЕМА 12. ПОЖЕЖНІ ВИМОГИ.

Розміщення пожежно-рятувальних підрозділів. Вимоги до протипожежних відстаней. Вимоги до проїздів для пожежних автомобілів.

Література:

- 1) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій., п. 15.
- 2) ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги.
- 3) Кодекс цивільного захисту України.

Запитання для самоперевірки:

1. Назвіть типи пожежних депо?
2. Де розміщують пожежно-рятувальні підрозділи?
3. На які вулиці і дороги забороняється безпосередній виїзд з території пожежно-рятувальних підрозділів?
4. Згідно яких нормативних документів слід приймати протипожежні відстані між будівлями?
5. Яка мінімальна ширина проїзду для пожежних автомобілів?

БЛАГОУСТРІЙ ТЕРИТОРІЙ

ТЕМА 13. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ БЛАГОУСТРОЮ ТЕРИТОРІЙ.

Загальні положення щодо благоустрою територій. Проектування об'єктів благоустрою з урахуванням потреб маломобільних груп населення.

Література:

- 1) ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій., п. 4.
- 2) ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення.
- 3) ДБН В.2.3-5:2018 Вулиці та дороги населених пунктів.
- 4) ДБН В.2.3-4:2015 «Автомобільні дороги. Споруди транспорту. Частина I. Проектування. Частина II. Будівництво».

Запитання для самоперевірки:

1. Яких вимог необхідно дотримуватись під час проектування об'єктів благоустрою?
2. Як називається вид документації з благоустрою території, який розробляється під час розроблення генерального плану населеного пункту?
3. Що відноситься до елементів благоустрою?
4. Яким нормативним документом встановлюються вимоги щодо створення безбар'єрного середовища при проектуванні об'єктів благоустрою?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОК30- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 13

ТЕМА 14. БЛАГОУСТРІЙ ТЕРИТОРІЙ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ.

Благоустрій рекреаційних зон. Благоустрій парків та садів. Благоустрій скверів. Благоустрій майданів та площ. Благоустрій бульварів. Благоустрій вулиць, доріг, провулків, пішохідних та велосипедних доріжок. Благоустрій пляжів. Благоустрій місць та зон виходу тварин.

Література:

- 1) ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій., п. 5.
- 2) ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення.
- 3) ДБН В.2.3-5:2018 Вулиці та дороги населених пунктів.
- 4) ДБН В.2.3-4:2015 Автомобільні дороги. Споруди транспорту. Частина I. Проектування. Частина II. Будівництво.

Запитання для самоперевірки:

1. Якими елементами благоустрою необхідно обладнувати об'єкти рекреації?
2. На які дві основні групи поділяються міські парки за своїм містобудівним та функціональним призначенням?
3. Якою має бути ширина головних доріг скверу?
4. Як проділяють майдани та площі за функціональним призначенням?
5. Які є способи розміщення бульварів?
6. Що має включати обов'язковий перелік елементів благоустрою території вулиць і доріг?
7. Чи потрібно передбачати освітлення на велосипедних доріжках?
8. Що включає в себе обов'язковий перелік елементів благоустрою на території пішохідних тротуарів і доріжок?
9. Що включає в себе обов'язковий перелік елементів благоустрою на території пляжів?
10. Наведіть мінімально допустимі відстані від майданчиків для виходу тварин до вікон житлових та громадських будинків?

ТЕМА 15. БЛАГОУСТРІЙ ПРИБУДИНКОВИХ ТЕРИТОРІЙ.

Благоустрій території з колективним користування. Дитячі майданчики. Спортивні майданчики.

Література:

- 1) ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій., п. 6.
- 2) ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення.
- 3) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій.

Запитання для самоперевірки:

1. Які елементи благоустрою необхідно передбачати на території багатоквартирної багатоповерхової забудови?
2. Розміщення яких майданчиків заборонено вздовж магістральних вулиць?
3. Як організують дитячі майданчики?
4. Чи допускається розміщення дитячих майданчиків на покрівлях напівпідземних і наземних споруд?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОК30- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 14

5. Де слід розміщувати дитячі майданчики для дітей ясельного та дошкільного віку?
6. Що включає обов'язковий перелік елементів благоустрою на спортивному майданчику?
7. Якою повинна відстань від фізкультурних та ігрових майданчиків до вікон найближчих житлових будинків?

ТЕМА 16. БЛАГОУСТРІЙ ТЕРИТОРІЇ ПІДПРИЄМСТВ.

Благоустрій території з колективним користування. Дитячі майданчики. Спортивні майданчики.

Література:

- 1) ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій., п. 7.
- 2) ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення.
- 3) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій.

Запитання для самоперевірки:

1. Які зони включає в себе територія виробничих підприємств?
2. Що має включати обов'язковий перелік елементів комплексного благоустрою передзаводської території?
3. Що має включати обов'язковий перелік елементів благоустрою на майданчиках відпочинку?

ТЕМА 17. БЛАГОУСТРІЙ ТЕРИТОРІЙ ВОДООХОРОННИХ ЗОН ТА ПРИБЕРЕЖНИХ ЗАХИСНИХ СМУГ.

Природні та штучні водойми в межах населених пунктів. Водоохоронні зони в межах населених пунктів. Прибережні захисні смуги в межах населених пунктів.

Література:

- 1) ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій., п. 8.
- 2) ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення.
- 3) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій.

Запитання для самоперевірки:

1. Які елементи благоустрою встановлюють на території зони відпочинку в прибережних смугах?
2. Які категорії територій виділяють в межах водоохоронних зон?
3. Що є основним завданням проекту водоохоронної зони?
4. За якими природними елементами проектують заходи щодо благоустрою прибережних захисних смуг?
5. Назвіть типи зелених насаджень прибережних захисних смуг?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОК30- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 15

ТЕМА 18. ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ БЛАГОУСТРОЮ.

Покриття. Будівлі та споруди системи збирання і перевезення побутових відходів. Громадські вбиральні. Споруди системи інженерного захисту території. Обладнання (елементи) дитячих, спортивних та інших майданчиків. Малі архітектурні форми. Сполучення поверхонь. Огорожі. Зелені насадження.

Література:

- 1) ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій., п. 9.
- 2) ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення.
- 3) ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій.

Запитання для самоперевірки:

1. Перерахуйте види покриттів які використовуються при благоустрої територій?
2. Який радіус обслуговування контейнерного майданчика?
3. Де треба розміщувати громадські вбиральні?
4. Що заборонено встановлювати на території споруд інженерного захисту територій?
5. Яку систему водовідведення влаштовують на території парків?
6. Які вимоги встановлюються до матеріалів спортивного обладнання і умов його оброблення?
7. Що відноситься до малих архітектурних форм?
8. Що відноситься до елементів сполучення поверхонь?
9. За якими характеристиками треба відрізнити огорожі?
10. Що треба забезпечувати під час проектування озеленення?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-23.05- 05.2/3/192.00.1/Б/ОКЗ0- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 16

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безлюбченко О.С. Планування і благоустрій міст : навч. посібник / О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний, Т. О. Черногорова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. - 191 с.
2. Безлюбченко О.С. Планування міст і транспорт / Безлюбченко О.С., Гордієнко С.М., Завальний О.В. – Харків: ХНАМГ, 2006. – 138 с.
3. Безлюбченко О.С. Урбаністика / О.С. Безлюбченко, О.В. Завальний. – Харків: ХНАМГ, 2013. – 273 с.
4. Посацький Б.С. Основи урбаністики. Територіальне і просторове планування / Б.С. Посацький Б.С. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 368 с.
5. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій.
6. ДБН В.2.2-3:2018 «Будинки та споруди. Заклади освіти»
7. ДБН В.2.2-4:2018 Заклади дошкільної освіти.
8. ДБН В.2.2-13-2003 «Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно - оздоровчі споруди».
9. ДБН В.2.3-5:2018 Вулиці та дороги населених пунктів.
10. ДБН В.2.3-4:2015 «Автомобільні дороги. Споруди транспорту. Частина І. Проектування. Частина ІІ. Будівництво».
11. ДСП 173-96 Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів.